

Міністерство освіти і науки  
Київський національний лінгвістичний університет  
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота

на тему: Синтаксична організація інавгураційних промов президентів США і  
України (на матеріалі промов Барака Обами і Петра Порошенка)

Студентки групи Па 03-20  
факультету германської філології і перекладу  
денної форми здобуття освіти  
спеціальності 035 Філологія  
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури  
(переклад включно), перша – англійська  
освітньо-професійної програми Англійська мова і друга  
іноземна мова: усний і письмовий переклад  
Степанкевич Марини Олександрівни

Науковий керівник:  
кандидат психологічних наук, доцент  
Коломієць Валентина Олексіївна

Національна шкала \_\_\_\_\_

Кількість балів \_\_\_\_\_

Оцінка ЄКТС \_\_\_\_\_

Київ 2023

Ministry of Education and Science of Ukraine  
Kyiv National Linguistic University  
Department of Germanic and Finno-Ugrian Philology

Term Paper

Syntactic analysis of inaugural addresses of American and Ukrainian presidents: a case study of Barack Obama's and Petro Poroshenko's speeches

**MARYNA STEPANKEVYCH**

Group Pa 03-20

Germanic Philology and Translation Faculty

Research Adviser

Assoc. Prof.

Valentyna Kolomiets

PhD (Psychology)

Kyiv 2023

## ЗМІСТ

ВСТУП .....	4
РОЗДІЛ 1. ЖАНРОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ.....	6
1.1. Типологія мовленнєвих жанрів політичного дискурсу .....	6
1.2. Інавгураційна промова як різновид публічної ритуальної промови .....	7
1.3. Мовні особливості інавгураційної промови.....	8
Висновок до розділу 1 .....	8
РОЗДІЛ 2. ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ СИНТАКСИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ ПРЕЗИДЕНТІВ.....	10
2.1. Довжина речень.....	10
2.2. Типи речень за комунікативною метою .....	11
2.3. Типи речень за емоційно-експресивним забарвленням.....	13
2.4. Типи речень за характером відношення до дійсності.....	13
2.5. Синтаксична структура речень.....	14
2.5.1. Прості речення .....	14
2.5.2. Складні речення .....	16
Висновок до розділу 2 .....	17
ВИСНОВКИ.....	19
РЕЗЮМЕ .....	20
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	22

## ВСТУП

**Актуальність дослідження.** Інавгураційній промові президента належить важлива роль у системі політичної комунікації, адже вона виконує інтеграційну, інспіративну, декларативну і перформативну функції (Стрій, 2021). Перше звернення новообраного очільника держави закладає ідейну основу єдності суспільства на подальші кілька років, отже інавгураційна промова є важливим інструментом мовленнєвого впливу на свідомість широкого загалу. Цим можна пояснити спрямованість досліджень у різних галузях сучасної лінгвістики на виявлення механізмів забезпечення бажаного ефекту президентської промови під час інавгурації.

Безперечно, успішність інавгураційної промови значною мірою визначається особистісними характеристиками політика, але не менш важливу роль у досягненні бажаного ефекту політичного звернення відіграє його мовленнєве оформлення, яке передбачає комбінацію засобів впливу всіх мовних рівнів, зокрема синтаксичного. Проте синтаксичні характеристики інавгураційних промов президентів України та інших країн поки що не були предметом спеціальних досліджень в українському мовознавстві. Саме тому ми звернулися до теми синтаксичної організації інавгураційної промови.

Оскільки в Україні інавгураційна промова як жанр політичного дискурсу знаходиться на стадії формування, видається доцільним здійснення порівняльного аналізу синтаксису інавгураційної промови президента України і синтаксису інавгураційної промови президента США, де такі промови мають багаторічну традицію.

Отже, **об'єктом дослідження** є інавгураційні промови президентів США і України, а **предметом дослідження** – синтаксична організація інавгураційних промов.

Практичним **матеріалом дослідження** обрано інавгураційні промови 44-го президента США Барака Обами (2008 р.) і п'ятого президента України Петра Порошенка (2014 р.).

**Мета роботи** – здійснити зіставний аналіз синтаксичних особливостей інавгураційних промов 44-го президента США Барака Обами і п'ятого президента України Петра Порошенка.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- розглянути жанрові характеристики інавгураційної промови як різновиду ритуальних політичних промов;
- з'ясувати мовні особливості інавгураційних промов;
- описати синтаксичну організацію інавгураційних промов Барака Обами та Петра Порошенка, визначити домінантні синтаксичні структури в обох промовах;
- здійснити зіставний аналіз синтаксичних особливостей інавгураційних промов президентів США і України.

**Практична значущість результатів дослідження.** Результати дослідження сприятимуть задоволенню практичної потреби у виявленні синтаксичних чинників, які забезпечують впливовість у жанрі інавгураційної промови.

## **РОЗДІЛ 1. ЖАНРОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІНІЦІАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ**

### **1.1. Типологія мовленнєвих жанрів політичного дискурсу**

Існують різні підходи до визначення поняття «політичний дискурс». У вузькому – це публічні виступи політиків на засіданнях або зустрічах. У ширшому розумінні поняття політичного дискурсу охоплює всі мовні висловлювання, в яких ідеться про політику (Філько, 2016).

Політичний дискурс включає як жанри інституційної комунікації, які є основою політичної діяльності, так і жанри побутового спілкування на політичні теми. До перших належать промови, заяви, дебати, переговори, конституції, партійні програми, гасла тощо, а другі включають побутові розмови про політику, інтерв'ю, анекдоти, аналітичні статті, мемуари, листи читачів, графіті, карикатури тощо (Вінтонів, 2018).

Дослідження політичного дискурсу в цілому зацікавило багатьох лінгвістів. Петренко розглядає політичний дискурс як вузьке та широке політичне спілкування. У першому випадку – це спеціалізований текст, що характеризується певною логікою, композиційною цілісністю та власною мовою; в широкому сенсі – це фокус аналізу політичного дискурсу охоплює дійові особи, об'єкти, обставини, контекст, час, вчинки (Петренко, 2016). Також у політиці дискурс розглядається як спосіб комунікації, що заснований на вербальному та невербальному обміні ідеями, позиціями, поглядами учасників політичного життя у відповідності з їх переконаннями та певними правилами, нормами з метою прийняття політичних рішень. На думку Кобчук, при використанні політичного дискурсу, політики намагаються переконати і спонукати аудиторію до дії, таким чином вони привертають до себе увагу (Кобчук, 2021). В цілому, політичний дискурс спрямований на формування в соціумі думок та оцінок, які є необхідними для автора дискурсу (Філько, 2016).

О. М. Паршина, виокремлює жанри усного політичного дискурсу та розмежовує діалогічні (теледебати, політичне ток-шоу, «пряма лінія») і

монологічні жанри (інавгураційна промова) (Вінтонів, 2016). Існують характерні жанри для всіх тематичних типів дискурсу, які виокремлені за цільовою установою: інформативні (новини, інтерв'ю, прес-реліз, парламентські дебати та слухання, переговори тощо), етикетні (інавгураційне звернення, новорічне привітання Президента, президентське послання і т. д.), імперативні (указ Президента, лозунг, політичне прислів'я тощо), оцінні (політична реклама, опрацювання та інші) (Вінтонів, 2016). Крім того, жанри характеризуються двома формами подання інформації – це усні та письмові. Н. В. Кондратенко поділяє політичний дискурс на 5 основних жанрів, спираючись на промови президентів, виголошені на урочистих подіях, та оголошення нових законопроектів: 1) презентаційно-іміджевий (політичні слогани, програма, біографія і т. д.); 2) інформативний (заяви, інтерв'ю та ін.); 3) ритуальний (інавгураційне мовлення, ювілейна промова, традиційне радіоповідомлення); 4) агітаційний; 5) агонально-аргументативний (лозунг, рекламне мовлення, передвиборчі дебати, парламентські дебати) (Кондратенко, 2017).

## **1.2. Інавгураційна промова як різновид публічної ритуальної промови**

Інавгураційна промова належить до ритуальних жанрів політичної комунікації, її виголошує новообраний президент держави під час ритуалу інавгурації. Інавгураційну промову відносять до публіцистичного стилю, особливо у публічних виступах, політичних та ораторських промовах (Гончар, 2016).

Оскільки, це перше офіційне звернення президента, інавгураційна промова займає особливе місце в жанровій структурі політичного дискурсу, є маркованою одиничним адресантом, жорстко прив'язана до певної політичної події, фіксована в часовому і просторовому плані (Дячук, 2018).

Інавгураційну промову відносять до урочистої хвалебної риторики. Дослідники вважають, що інавгураційна промова об'єднує аудиторію слухачів

як єдиний народ, який має можливість спостерігати за церемонією і, виступаючи її свідком, ратифікувати її; перераховує традиційні цінності, що взяті з минулого; викладає політичні принципи, якими буде керуватися нова адміністрація; показує, що президент цінує вимоги і обмеження своїх виконавчих функцій; досягає цих цілей за допомогою засобів, що відповідають урочистій промові, і які об'єднують минуле і майбутнє, презентуючи президентство і модель уряду. (Завадська, 2020)

Будь-яка інавгураційна промова президента має бути чітко продуманим ланцюгом висловлювань, спрямованим на забезпечення поваги та прихильності з боку жителів країни. Ознайомлення їх з планом майбутньої діяльності президента. Вона характеризується використанням різноманітних комунікативних стратегій і тактик, які включають.

### **1.3. Мовні особливості інавгураційної промови**

Інавгураційна промова є інструментом політичного правління. У момент виголошення, промові притаманна мовна образність, яка з'являється за допомогою певних засобів виразності, що у свою чергу Дячук Н. В. зазначає, що інавгураційні виступи поєднують прийоми логічної аргументації та виразні мовні засоби всіх рівнів для того, щоб здійснити сильний емоційно-психологічний і прагматичний вплив на аудиторію, звертаючись до національної гордості; патріотизму і високим моральним почуттям людей за допомогою арсеналу концептів, закладених в національній свідомості та відтворюючих політичну картину світу (Дячук, 2018). Таку ж думку висловлює І. Л. Стрій і вважає, що «пріоритетними цілями використання політичного ритуалу є: а) забезпечення контролю соціальної психіки у великих і малих групах у процесі захоплення, використання, утримання політичної влади; б) закріплення та підтримання необхідних для здійснення впливу норм поведінки і стосунків; в) усталення та канонізування стереотипних дій» (Стрій, 2017).

Інавгураційна промова зазвичай має кілька мовних особливостей, зокрема: 1) офіційна мова: під час промови використовується офіційна або



піднесена мова, щоб передати важливість і значення подій; 2) використання риторичних прийомів: такі риторичні засоби, як повторення, алітерація та метафори, застосовують, щоб підкреслити ключові моменти; 3) звернення до нації: як правило, промова адресована усій нації, а не лише аудиторії, яка присутня на церемонії інавгурації; 4) подяка попередникам: в інавгураційній промові постійно віддають належне досягненням і внеску минулих лідерів; 5) заклики до дії: промова може містити заклик до дії або прохання об'єднатися, заохочуючи слухачів працювати разом для досягнення спільних цілей; 6) релігійні посилання: у промові можуть згадуватися цитати з Біблії, водночас підкресливши роль віри в країні; 7) використання жартів: іноді у промові можуть згадуватися анекдоти або дотепні історії, що в свою чергу дає змогу зазирнути в особистість і цінність майбутнього президента.

#### ***1.4. Висновок до розділу 1***

У першому розділі мова йшла про політичний дискурс, інавгураційну промову та його мовні особливості. Політичний дискурс відноситься до типу текстів, які виголошуються політичними діячами під час певних засідань чи подій. До політичного дискурсу належить інавгураційна промова – це тип ритуальних текстів, які виголошуються президентом під час церемонії інавгурації. Також інавгураційна промова – це продуманий ланцюг висловлювань президента, у якому також містяться певні стилістичні особливості.

## РОЗДІЛ 2. ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ СИНТАКСИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВ АМЕРИКАНСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ ПРЕЗИДЕНТІВ

### 2.1. Довжина речень

Процес сприйняття аудиторією інавгураційної промови і, як наслідок, досягнення президентом поставленої мети значною мірою залежить від синтаксичних характеристик промови. Важливим елементом у системі синтаксичних засобів впливу політика на аудиторію є довжина речень, з яких складається промова (Лебедева, Посиліна, 2006).

Вітчизняні дослідники, як правило, використовують у якості одиниці вимірювання довжини речень слово, виділячи короткі речення (КР), довжина яких не перевищує 10 слів, середні речення (СР), довжина яких варіює від 11 до 30 слів, довгі речення (ДР), які містять від 31 до 60 слів, та наддовгі речення (НДР), у яких налічується понад 60 слів (Бухінська, 2020).

Інавгураційна промова президента Обама складається з 2409 слів та 112 речень. Середня довжина речень – 21.5. У найкоротшому його реченні лише одне слово «*America*», а ось у найбільшому 85 слів: «*We are shaped by every language and culture, drawn from every end of this Earth; and because we have tasted the bitter swill of civil war and segregation, and emerged from that dark chapter stronger and more united, we cannot help but believe that the old hatreds shall someday pass; that the lines of tribe shall soon dissolve; that as the world grows smaller, our common humanity shall reveal itself; and that America must play its role in ushering in a new era of peace*».

Проте довгих і наддовгих речень у промові американського президента лише 19,64%. Переважна більшість речень середньої довжини або короткі (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Частотність різних типів речень у інавгураційних промовах Б. Обама і П. Порошенка

	КР	СР	ДР	НДР	Всього
Інавгураційна промова Обама	30	60	19	3	112 (100%)
Інавгураційна промова Порошенко	104	83	-	-	187 (100%)

У інавгураційній промові Порошенка налічується 1924 слова та 187 речень. Середня довжина його речень – 10,3 слова. Найменше речення у промові складається з двох слів: «*Це – неправда!*», «*З миром.*», «*І крапка.*», «*Мир нам!*» і «*Слава Україні!*». У найдовшому його реченні міститься 24 слова: «*Хоча управління економічними процесами належить до компетенції вільного ринку або Уряду, Президент як гарант Конституції зобов'язаний забезпечити умови для інноваційної економіки та соціальної справедливості*». На відміну від інавгураційної промови Барака Обама, у інавгураційній промові Петра Порошенка немає ні довгих, ні наддовгих речень. Український президент використовує виключно короткі і середньої довжини речення, віддаючи перевагу першим (див. табл. 1.1).

## **2.2. Типи речень за комунікативною метою**

Кожне речення міститься певний зміст, інформацію, яку оповідач хоче донести у своїй доповіді чи промові. Також однією з його особливостей є експресивність. За комунікативною метою речення діляться на розповідні, питальні, спонукальні та побажальні. За структурою речення поділяються на власне-речення та квазі-речення. У власне реченнях міститься певна інформація, яку співрозмовники передають один одному. А ось квазі-речення не містять інформації, до них належать речення звертання, вигуківі речення, речення-репліки та метакомунікативні (Загнітко, 2013: 28).

У інавгураційній промові Барака Обама наявні кілька комунікативних типів: розповідне, спонукальне та побажальне. Більшість його речень – розповідні, решта – або спонукальні, або побажальні (див. табл. 1.2.).

	<i>Розповідні</i>	<i>Спонукальні</i>	<i>Побажальні</i>	<i>Питальні</i>	<i>Квазі-речення</i>	<i>Всього</i>
Інавгураційна промова Обама	100 (89.3%)	8 (7.1%)	3 (2.6%)	-	2 (1.7%)	11 (99.9%)
Інавгураційна промова Порошенка	171 (91.4%)	10 (5.3%)	-	4 (2.1%)	4 (2.1%)	85 (99%)

Таблиця 1.2. Типи речень за комунікативною метою у інавгураційних промовах Б. Обама і П. Порошенко

У будь-якому розповідному реченні Обама висловлює свою думку громадянам, наводячи приклади, описуючи становище в країні, згадуючи своїх попередників і т. д. Наприклад, «*I thank President Bush for his service to our nation,...*», «*Our nation is at war, against a far-reaching network of violence and hatred*». Окрім застосування розповідного типу, у деяких моментах у промові, Обама закликав громадян до дій, застосовуючи ще один комунікативний прийом – спонукальний. Наприклад, «*So let us mark this day with remembrance, of who we are and how far we have traveled*». І традиційно, по завершенні виступу, президент висловлює свої найщиріші побажання такими словами, як «*God bless you*» і «*And God bless the United States of America*». У промові також містяться й «квазі-речення».

У промові Порошенка також присутні такі комунікативні типи речення, як розповідні, питальні та спонукальні. Різниця лише в тому, що замість побажальних, у промові Порошенка є питальні. Більша частина речень – розповідні, найменша – питальних, інші – спонукальні. У промові президента наявні питальні речення: «*З чим я як Президент приїду до вас в самий найближчий час?*», «*Що може втішати людину більше, як праця та гідна зарплата за неї?*» і т. д. У промові також є квазі-речення: «*Мир нам!*», «*Слава Україні!*» та інші.

### 2.3. Типи речень за емоційно-експресивним забарвленням

За емоційно-експресивним забарвленням речення діляться на окличні та неокличні (Загнітко, 2013: 28). У інавгураційній промові Барака Обами окличні речення відсутні. У промові Петра Порошенка таких речень 10 (%?).

Таблиця 1.3.

	<i>Окличні речення</i>	<i>Неокличні речення</i>
Інавгураційна промова Обами	0	112 (100%)
Інавгураційна промова Порошенка	10 (5.3%)	177 (94.6%)

### 2.4. Типи речень за характером відношення до дійсності

За співвідношенням вираженого в реченні з об'єктивною дійсністю та відповідності / невідповідності висловленого їй речення поділяються на стверджувальні та заперечні. Заперечні поділяються на два типи – загально-заперечні та частково-заперечні.

Промова Обами складається майже виключно зі стверджувальних речень (96.4%). Щодо заперечних, то в промові лише чотири речення (табл. 1.6.): «*They will not be met easily or in a short span of time.*», «*It has not been the path for the faint-hearted — for those who prefer leisure over work, or seek only the pleasures of riches and fame.*», «*The question we ask today is not whether our government is too big or too small, but whether it works ....*» та «*We will not apologize for our way of life, nor will we waver in its defence, and for those who seek to advance their aims by inducing terror and slaughtering innocents...*». Усі чотири речення належать до загально-заперечних, адже заперечена ознака предмета виступає присудком.

Таблиця 1.4.

	<i>Стверджувальні</i>	<i>Заперечні</i>
--	-----------------------	------------------

Інавгураційна промова Обама	108 (96.4%)	4 (3.6%)
Інавгураційна промова Порошенка	163 (87.1%)	23 (12.3%)

У промові Порошенка понад 87.7% стверджувальні речення, 12.3% - заперечних (табл. 1.4.). Усього більшість, тобто 19, речень – загально-заперечні, а решта чотири – частково-заперечні: *«Ні з ким не може бути компромісу в питаннях Криму, європейського вибору і державного устрою», «Ніякої узурпації влади!», «А жити по-новому означає не нехтувати волею народу», «Висновки належить робити не лише з архівів столітньої давнини, але й з недавніх подій».*

## **2.5 .Синтаксична структура речень**

За синтаксичною структурою речення діляться на два типи – прості і складні. У промові президента Обама текст складається з 44 простих речень (39.3%) та 66 складних (58.9%). У промові президента Порошенка 134 простих речень (71.6%) та 53 складних (28.3%). Також однією з особливостей промови Обама, яка відрізняється від промови Порошенка, в тому, що 42.4% (25 речень) складнопідрядних речень – багатокомпонентні, а 61% (36 речень) - двокомпонентні. Також у промові Порошенка наявні 8 складносурядних речень, і всі вони двокомпонентні.

### **2.5.1. Прості речення**

За вираженням предикативного зв'язку та граматичної основи прості речення можна класифікувати на односкладні та двоскладні, за мовленнєвою реалізацією/не реалізацією обов'язкових головних і другорядних членів речення на повні та неповні, поширені/непоширені та членовані/ нечленовані. Кожна з цих особливостей допомагає з'ясувати більш детальніше структуру речення.

Членованим є усі прості речення, які мають головні і другорядні члени речення. У промові Обама усі 44 речення – членовані, від найменшого до найбільшого. У промові Порошенка 126 речень – членовані, 7 – нечленовані.

У неповних реченнях відсутній один або більше головних або другорядних членів речення. У промові Обама наявне лише одне неповне речення: «*America*». У цьому реченні немає ніяких другорядних членів речення, лише один підмет. Усі інші 43 речення – повні. У промові Порошенка містяться 111 повних та 23 неповних речень. Неповні речення діляться на два підтипи, у промові найчастіше зустрічаються лише два з них – контекстуальні та ситуативні (Загнітко, 2018). До контекстуальних відносяться ті речення, у яких може бути пропущений один або кілька членів речення. Наприклад, «*Такий мій мирний план для Донбасу та всієї країни*». У ситуативних пропускається головний чи другорядний член, тому що в мовленні його мають на увазі, проте не називають. Наприклад, «*З гарантією вільного використання у Вашому регіоні російської мови*» та інші.

І остання категорія з синтаксичних особливостей – поширені/непоширені речення. Промова Обама складається з 41 поширеного та 3 непоширених речень. Наприклад, «*The enemy was advancing*». У промові Порошенка – 128 поширених та 6 непоширених речень. Наприклад, «*заповідав Михайло Драгоманов*», «*Це – неправда!*», «*Остаточно і безповоротно*» та інші.

Прості речення розрізняють за вираженням предикативного зв'язку, який ділиться на два типи – односкладні та двоскладні. Різниця між односкладними та двоскладними полягає в тому, що в односкладному реченні може міститися один головний член речення, або підмет, або присудок.

У промові Обама містить тільки два односкладних речення. Наприклад, «*In the face of our common dangers, in this winter of our hardship, let us remember these timeless words*». У промові Порошенка – понад 24 односкладних речень: «*Маємо постійно тримати в пам'яті суворі уроки національно-визвольних*

змагань сімнадцятих-двадцятих років минулого століття», «Але для цього треба знищити корупцію» та інші.

Наступний тип предикативного зв'язку – двоскладний. Двоскладні мають речення, в яких предикативний зв'язок, виражений двома головними членами, утворює реченнєвотвірний предикативний синтаксичний зв'язок (Загнітко, 2021). Загальна кількість двоскладних речень у промові Обама складає 42 речення: «*Yet, every so often the oath is taken amidst gathering clouds and raging storms*», «*We remain the most prosperous, powerful nation on Earth*», «*The snow was stained with blood*» і т. д. У промові Порошенка наявно 109 двоскладних речень: «*Я не прагну помсти*», «*Вони, крім мародерства і знуцання над мирними громадянами, привели і без того кризову економіку регіону на грань повної катастрофи*», та інші.

### 2.5.2. Складні речення

Складні речення складаються з кількох частин і містять два і більше підметів і присудків. Також вони діляться на кілька типів: складнопідрядні, складносурядні та безсполучникові. Кожна частина речення з'єднана розділовими знаками (комами, тире, двокрапками і т. д.) та/або сполучними засобами (а, але, що, щоб, хоча, як, і, та, який та інші). У промові Обама міститься 66 складних речень, з яких 59 складнопідрядні, 8 складносурядних та 1 зі змішаним зв'язком. Промова Порошенка містить 53 складних речень, з них 41 складнопідрядне, 4 складносурядних, 3 безсполучникових і 5 речень зі змішаним зв'язком.

Складносурядні – тип складних речень, які складаються з двох або більше частин, які з'єднані сурядним сполучником.

У промові Обама лише 7 складносурядних речень: «*They are serious and they are many*», «*We remain a young nation, but in the words of Scripture, the time has come to set aside childish things*».

У промові Порошенка також небагато складносурядних речень, лише 6: «*Україна - різноманітна, але вона сильна духом і духом єдина!*», «*Тепер мрію*



втілити його в життя, а для цього нам треба якнайшвидше підписати економічну частину угоди» і та інші.

Складнопідрядні речення складаються двох або кількох частин і з'єднані сполучником або сполучним словом. Складнопідрядні речення поділяють на кілька типів, у промовах найбільш поширені означальні, додаткові та обставинні (місця, часу, умови, порівняння, причини та допустове).

У промові Обама наявні 59 складнопідрядних речень. З них – 38 означальні, 35 додаткових і 16 обставинних (5 часу, 4 причини, 1 місця, 2 порівняння і 4 умови). Наприклад, «*What the cynics fail to understand is **that** the ground has shifted beneath them — **that** the stale political arguments that have consumed us for so long no longer apply*», «*The time has come to reaffirm our enduring spirit; to choose our better history; to carry forward that precious gift, that noble idea, passed on from generation to generation: the God-given promise that all are equal, all are free, and all deserve a chance to pursue their full measure of happiness*» і т. д.

У промові Порошенка наявно 41 складнопідрядне речення, з них 24 означальних, 9 додаткових і 13 обставинних (3 часу, 6 мети, 3 умови і 1 допустове) і 5 речень з різними видами зв'язку: «*Мир, якого ми сподіваємося досягти найближчим часом, не буде тривалим, якщо ми належним чином не зміцнимо нашу безпеку*», «*Наявність роботи - це те, що дає людині можливість жити безбідно*».

Безсполучникові речення є лише у промові Порошенка. Адже у англійській мові не виділяються безсполучникові речення. У промові Порошенка усього лише 3: «*Стояти ногами й серцем на Україні, свої голови держати в Європі*», «*Вчора під час зустрічі в Нормандії я саме так і сказав Президенту Путіну Крим є українським*» та «*Володимир Винниченко боровся проти Михайла Грушевського, Симон Петлюра проти Павла Скоропадського*».

## **2.6. Висновки до розділу 2**

Грунтуючись на проведеному дослідженні, можна дійти висновку, що в синтаксисі інавгураційних промов обох президентів було дещо спільне й відмінне. По-перше, в обох промовах прості та складні речення та їх підвиди, включаючи односкладні/двоскладні, складносурядні, складнопідрядні та інші. В обох наявні короткі та середні речення, більша частина речень – неокличні. За комунікативною метою більшість речень розповідні. Також за характером відношення до дійсності, у промовах майже усі речення стверджувальні. Та в обох промовах відмінних рис теж чимало. По довжині речень, у промові Обама наявні короткі, середні, довгі та наддовгі речення, а ось у Порошенка є лише короткі та середні речення. За емоційно-експресивним забарвленням, у тексті у Обама не має окличних речень, проте у промові Порошенка є декілька. Також, у промові Обама більшість речень – складні, а у Порошенка наявно більше простих речень. У промові Обама немає безсполучникових речень натомість, як у промові Порошенка вони є.

## ВИСНОВКИ

На сьогодні, політичний дискурс охоплює ледве не всі медіа і є завжди попадає під приціл обговорень. Інавгураційна промова не виняток. Основне завдання цієї процедури – перш за все, це висловлення власних думок президента, заклик до народу ніколи не здаватися та робити все разом, висвітлення проблем в країні і т. д. Також під час виступу промова президента базується не лише на фактах, але й керується почуттями. Для цього дослідження, основними фігурантами стали Барак Обама та Петро Порошенко.

У обох промовах були дотриманні певні норми при написанні та йшли у певній послідовності. Як і в будь-якому тексті, інавгураційні промови президентів склалися з простих та складних речень, поділялися на розповідні, питальні, спонукальні та побажальні, містили окличні, неокличні, стверджувальні та заперечні речення. Також були наявні короткі та довгі речення. Відмінністю, між обома промовами, була в кількості, наприклад, за довжиною речень, промова Обама більше насичена середніми реченнями в ту чергу, як промова Порошенка – середніми реченнями. Так само й у синтаксичній структурі, у промові Обама більше складних речень, ніж простих, а ось у промові Порошенка навпаки.

Та незважаючи на усі ці відмінності, основна мета обох президентів – достукатися до сердець мільйонів громадян та переконати їх у тому, що наступні п'ять років на країну чекають гарні зміни, благополучне життя і мирне небо над головою.

## РЕЗЮМЕ

Роботу присвячено вивченню синтаксичної організації інавгураційних промов президентів США та України. Були поставлені такі завдання: розглянути жанрову характеристику інавгураційної промови як різновиду ритуальної політичної промови; з'ясувати мовні особливості інавгураційних промов; описати синтаксичну організацію інавгураційних промов Барака Обама та Петра Порошенка, визначити домінуючі синтаксичні конструкції в обох промовах; здійснити порівняльний аналіз синтаксичних особливостей інавгураційних промов президентів США та України.

У першому розділі розглядається типологія мовленнєвих жанрів політичного дискурсу, інавгураційна промова як різновид публічної ритуальної промови та мовні особливості інавгураційної промови.

У другому розділі проведено синтаксичний розбір виступів Обама та Порошенка. Речення проаналізовано за їхньою довжиною, комунікативною метою, емоційно-експресивним забарвленням, характером зв'язку з дійсністю та синтаксичною будовою.

У загальних висновках подано результати дослідження.

Ключові слова: інавгураційна промова, президент, публічний дискурс, синтаксична структура, громадяни, типи речень.

The work is devoted to the study of the syntactic organization of the inaugural speeches of the presidents of the USA and Ukraine. The following tasks were set: to consider the genre characteristics of the inaugural speech as a type of ritual political speech; find out the linguistic features of inaugural speeches; describe the syntactic organization of Barack Obama and Petro Poroshenko inaugural speeches, to determine the dominant syntactic structures in both speeches; to carry out a comparative analysis of the syntactic features of the inaugural speeches of the presidents of the USA and Ukraine.

The first chapter examines the typology of speech genres of political discourse, the inaugural speech as a type of public ritual speech, and the linguistic features of the inaugural speech.

In the second chapter, a syntactic analysis of Obama's and Poroshenko's speeches was conducted. The sentences were analyzed according to their length, communicative purpose, emotional and expressive coloring, nature of relation to reality and syntactic structure.

The general conclusions present the results of the study.

Key words: inaugural speech, president, public discourse, syntactic structure, citizens, sentence types.

## СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бухінська Т. В. (202-) «Розмір і довжина речень як один зі складників складності сприйняття медичних німецькомовних фахових текстів». *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*, 44, 103-106. <http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v44/Filologi44.pdf#page=103>
2. Вінтонів М. О., Вінтонів Т.М., Мала Ю. В. В. (2018). *Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі*. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ».
3. Гончар, А. О. (2016). Зіставний аналіз експресивних засобів виразності в інавгураційних промовах Барака Обама і Петра Порошенка. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*, 2, 27-29. [http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v25/part\\_2/10.pdf](http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v25/part_2/10.pdf)
4. Дольник, І. М. (2019). Відтворення категорії експресивності в політичному дискурсі (на прикладі інавгураційних промов американських президентів). Гудманян, А.Г., Сидоренко, С.І. (Ред.) *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика*. (с. 184-189). Київ: Аграр Медіа Груп. <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/47493>
5. Дячук, Н. В. (2018). Особливості політичного мовлення в інавгураційній промові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, 2 (70), 76-79.
6. Завадська, О. Р. (2020). Інавгураційні промови українських президентів як символічний ресурс влади. *Політикус*, 3, 109–115. [http://politicus.od.ua/3\\_2020/19.pdf](http://politicus.od.ua/3_2020/19.pdf)
7. Кобчук, Є. Є., Загнітко, А. П. (2021). Функційні особливості питальних речень у політичному дискурсі. *Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса*, 1 (13), 166-169. <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/9978>

8. Кондратенко, Н. В. (2017). Інформаційні мовленнєві жанри українського політичного дискурсу. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*, 44, с. 187 - 190.
9. Корунець, І. В. (2004). *Порівняльна типологія англійської та української мов*. Вінниця : Нова Книга. <https://books.google.com.ua/>
10. Лебедева, Н. М., Посиліна, К. С. (2006) Параметри аналізу промови в політичному дискурсі. *Наукові записки Таврійського нац. ун. ім. В. І. Вернадського*. 19 (58), с. 228–231.
11. Малюк, Д. С., Сітко, А.В. (2021). Прагматичні та лінгвістичні особливості промов політичних лідерів. *Priority directions of science and technology development. Abstracts of the 5th International scientific and practical conference* (с. 1249-1255). Київ: НАУ. <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/48020>
12. Петренко І. Політичний дискурс: зміст, особливості, функції. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. [http://papers.univ.kiev.ua/filosofija\\_politologija/articles/Political\\_discourse\\_subject\\_features\\_functions\\_16961.pdf](http://papers.univ.kiev.ua/filosofija_politologija/articles/Political_discourse_subject_features_functions_16961.pdf)
13. Понікарьова, А. Ю. (2016). *Аргументативно-сугестивний потенціал складних синтаксичних структур англomовного політичного дискурсу*. (Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук). Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків. <http://foreign-languages.karazin.ua/>
14. Романюк, С. (2015). Лінгвостилістичні особливості інавгураційної промови (на прикладі виступу Президента України Петра Порошенка). *Лінгвостилістичні студії*, 3, 158-166. <http://ephsheir.phdpu.edu.ua/>
15. Савчук, В. І. (2018). Стратифікації жанрового розмаїття текстів промов президентів Сполучених Штатів. *Science and Education a New Dimension. Philology*, VI(45), Issue: 152, 66-69. <http://ephsheir.phdpu.edu.ua/handle/8989898989/3709>

16. Стрій, Л. І. (2017). Мовні особливості політичних ритуальних текстів. *Вісник ОНУ. Сер.: Філологія*, 22, 2(16), 114-120.
17. Стрій, Л. І. (2015). Структурно-композиційні особливості інавгураційної промови як жанру політичного дискурсу. *Слов'янський збірник - Б 18*, 240-247.
18. Сулай, В. В., Гудошник, О. В. (2018). Мовні стратегії політичної риторики на прикладі інавгураційних промов президентів. В. Д. Демченко (Ред.) *Масова комунікація у глобальному та національному вимірах*. 9, 130-136.  
[https://www.dnu.dp.ua/docs/zbirmiki/fszmk/program\\_5b0548972cb77.pdf#page=131](https://www.dnu.dp.ua/docs/zbirmiki/fszmk/program_5b0548972cb77.pdf#page=131)
19. Федик, О. В. (2018). Теоретичні засади дослідження політичної промови. *Матеріали I Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Мова, освіта, наука в контексті міжкультурної комунікації»*. (с. 176-178). Тернопіль.  
[http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19985/1/MON\\_176-178.pdf](http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19985/1/MON_176-178.pdf)
20. Філько, Н. І. (2016). Комунікативно-прагматичний аспект інавгураційних промов президентів США. *Філологічні витоки: Матеріали IV Всеукраїнської заочної студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної іноземної філології»*. с. 93-97 Рівне: РДГУ.
21. Amaghlobeli G. (2018). Types of Political Discourses and Their Classification. *Journal of Education in Black Sea Region*, 3(1), 1-7.  
<https://jeps.ibsu.edu.ge/jms/index.php/jeps/article/view/117/137>
22. Anggoro, A. R., Mukhrizal, M., Sufiyandi, S. (2022). A Syntactical Analysis on Sentence Structure Spoken by Joe Biden and Donald Trump in the Election Night Speeches. *Journal of English Education and Teaching*, 6 (2), 1 – 19.  
<https://ejournal.unib.ac.id/JEET/article/view/18866>
23. Jegede, O. O. (2020). Syntactic Analysis of Donald Trump's Inaugural Speech. *Studies in Literature and Language*. 21 (1), 93-98.  
<http://journal.unhas.ac.id/index.php/jish/article/view/11068>



24. Karamysheva, A. D. (2012). *Contrastive grammar of English and Ukrainian Languages*. Vinnytsya: Nova Knyha Publishers. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83381>

25. Wodak R., Koller, V. (2008). Rhetoric of political speeches. In Ruth Wodak (Ed.), *Handbook of communication in the political sphere*. (pp. 243-250). Germany: Hubert and Co. <https://books.google.com.ua/>